

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisesta (HE 122/2025 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Elina Isoksela, valtiovarainministeriö
- kehittämisjohtaja Marko Puttonen, valtiovarainministeriö
- hallitussihteeri Pamela Sarasmo, oikeusministeriö
- ylikomisario Ari Järveläinen, Poliisihallitus
- lakiasiainjohtaja Ari Torkkel, Digi- ja väestötietovirasto
- ylitarkastaja Kari Holsti, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- ylitarkastaja Päivi Saarnivainio, Verohallinto
- ylijohtaja Tommi Muilu, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- erityisasiantuntija Vilhelmiina Lehto-Niskala, vanhusasiavaltuutetun toimisto
- kunta-asiantuntija Matti Pinola, Lapin liitto
- asiakaspalveluvastaava Elina Tasku, Porin kaupunki

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- sisäministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Oikeuspalveluvirasto
- Rikosseuraamuslaitos
- saamelaiskäräjät
- Maahanmuuttovirasto
- Svenska Finlands folkting
- Senaatti-kiinteistöt

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

- Maanmittauslaitos
- Suomen Kuntaliitto
- Lappeenrannan kaupunki
- Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Ammattiliitto Pro ry
- Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
- Monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry
- Suomen Kylät ry
- Vammaisfoorumi ry
- professori Olli Mäenpää

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan valtion yhteistä asiakaspalvelutoimintaa koskevaa sääntelyä, joka sijoitettaisiin pääasiassa lakiin valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista (*palvelulaki*). Uuden sääntelyn tavoitteena on käyntiasioinnin vähimmäistason turvaaminen valtion viranomaisissa taloudellisesti tehokkaalla tavalla viranomaisten resurssien niukentuessa. Valtion yhteisten asiakaspalvelupisteiden kattavalla käyntiasiointiverkolla varmistettaisiin erityisesti niiden ihmisten yhdenvertaisuutta, joille digiasiointi on vaikeaa taitojen tai laitteiden puuttuessa tai joille käyntiasiointi muutoin on tarpeen.

Palvelulakiin lisättäisiin säännökset valtion yhteisestä asiakaspalvelutoiminnasta. Uudet säännökset koskisivat valtion yhteisen asiakaspalvelun mallin mukaisen palvelun tarjoamista valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä sekä toiminnan suunnittelun, toimeenpanon, seurannan ja ohjauksen järjestämistä.

Eräillä valtion viranomaisilla olisi velvollisuus tarjota asiakaspalveluaan valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä sijoittamalla yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin asiakaspalveluhenkilöstöään tai tarjoamalla palveluaan yhteisen etäpalveluratkaisun avulla. Lisäksi yhteisissä asiakaspalvelupisteissä hoidettaisiin eräitä yhteispalvelulaissa tarkoitettuja julkista hallintotehtävää avustavia tehtäviä viranomaisten yhteispalveluna tai ostopalveluna.

Lupa- ja valvontavirastolle säädettäisiin keskeinen tehtävä valtion yhteisen asiakaspalvelun mallin ja valtion yhteisten asiakaspalvelupisteiden sekä yhteispalvelun suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa. Lupa- ja valvontavirasto ylläpitäisi ja kehittäisi yhteisissä asiakaspalvelupisteissä käytettävää yhteistä etäpalveluratkaisua sekä edistäisi yhteistä asiakaspalvelutoimintaa ja yhteispalvelua valtion ja muun julkisen hallinnon kesken. Lupa- ja valvontavirastolle säädettäisiin myös mahdollisuus tuottaa eräiden avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitoa ostopalveluna yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin osallistuvilla viranomaisilla.

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

Valtion yhteistä asiakaspalvelutoimintaa koskevat säännökset eivät velvoittaisi Kansaneläkelaitosta, kuntia ja hyvinvointialueita. Myös niillä olisi kuitenkin mahdollisuus tarjota asiakaspalveluaan valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä. Eräiden avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitaminen ostopalveluna koskisi kaikkia valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä toimivia viranomaisia hallinnon tasosta riippumatta.

Myös julkisen hallinnon yhteispalvelusta annettua lakia (*yhteispalvelulaki*) muutettaisiin poistamalla siitä säännös yhteispalvelun neuvottelukunnan tehtävästä valtiovarainministeriön tukemiseksi yhteispalvelun valtakunnallisessa kehittämis- ja yhteensovittamistehtävässä. Yhteispalvelun neuvottelukunta korvattaisiin palvelulakiin lisättävillä säännöksillä Lupa- ja valvontaviraston kattavasta ja säännöllisestä velvollisuudesta kuulla yhteispalvelun sidosryhmiä.

Esityksellä ei muutettaisi voimassa olevan yhteispalvelulain mukaisia sopimuksia ja palvelua. Valtion yhteisen asiakaspalvelun rinnalla kaikki viranomaiset voisivat edelleen sopia voimassa olevan yhteispalvelulain mukaisesti asiakaspalvelutehtävien hoitamisesta ilman, että asiakaspalvelutehtäviä hoidettaisiin nyt säädettävän mallin mukaisesti valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä.

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan siirryttäessä digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen viranomaiskanavana on samalla huolehdittava siitä, että vaihtoehtoisia asiointi- ja viestintäkanavia on tarjolla heille, jotka eivät pysty käyttämään digipalveluita. Lisäksi esitys liittyy myös valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen 2020-luvulla -hankkeeseen, jonka tarkoituksena on koota viranomaisten käyntiasiakaspalvelua ja toimistotiloja vaihteittain yhteisiin työympäristöihin. Viranomaisten asiakaspalvelua kootaan hankkeessa yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin, joista asiakas saa laajasti myös kuntien, Kansaneläkelaitoksen ja soveltuvia hyvinvointialueiden palveluita. Yhteisen palvelu- ja toimitilaverkon avulla turvataan julkisen hallinnon palvelujen saatavuus tuloksellisella ja kustannustehokkaalla tavalla.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026 yhtä aikaa Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain kanssa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleisiä näkökohtia

Vuoden 2022 alussa voimaan tulleessa valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetussa laissa (728/2021, palvelulaki) säädetään valtion palveluiden saatavuuden järjestämisestä sekä valtion yksiköiden ja toimintojen sijoittamista koskevista yleisistä tavoitteista, niitä koskevasta valtakunnallisesta suunnittelusta ja yhteensovittamisesta sekä päätöksenteosta. Valtion palveluiden saatavuus tulee mainitun lain mukaan järjestää sekä yksiköt ja toiminnot sijoittaa siten, että koko maan kattavasti valtion tehtävät hoidetaan tuloksellisesti ja palvelun saatavuus vastaa eri asiainnin keinoja käyttäen eri asiakasryhmien palvelutarpeeseen perusoikeudet turvaavalla tavalla.

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi palvelulakiin säännökset valtion yhteisestä asiakaspalvelutoiminnasta, jolla tarkoitetaan viranomaisyhteistyössä järjestettyä yhteisen mallin mukaista valtion yhteistä asiakaspalvelua yhteisissä asiakaspalvelupisteissä sekä toiminnan suunnittelun, toimeenpanon, seurannan ja ohjauksen järjestämistä. Myös valtion yhteisen asiakaspalvelun malli määritellään. Ehdotetulla sääntelyllä pyritään turvaamaan käyntiasioinnin vähimmäistaso valtion viranomaisissa taloudellisesti tehokkaalla tavalla viranomaisten resurssien niukentuessa. Tarkoituksena on, että kattavan valtion yhteisten asiakaspalvelupisteiden verkon avulla varmistetaan ihmisten yhdenvertaisuus myös silloin, kun digiasiointi on siihen tarvittavien taitojen tai laitteiden puuttuessa vaikeaa taikka käyntiasiointi on muutoin tarpeen. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitetyn arvion mukaan Suomessa on esimerkiksi noin 300 000 iäkästä henkilöä, joilla ei ole lainkaan digitaitoja.

Esitys liittyy valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistamiseen, jolla tavoitellaan yhteensä 50 miljoonan euron vuotuista säästöä. Uudistuksessa valtion käyntiasiointia kootaan julkisen hallinnon yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin ja virastot siirtyvät nykyistä enemmän yhteiskäyttöisiin toimitiloihin. Yhteisen asiakaspalvelutoiminnan arvioidaan tuottavan noin 15 miljoonan euron osuuden kokonaissäästöstä. Ehdotettu sääntely liittyy myös valtion aluehallintouudistukseen (HaVM 15/2025 vp — HE 13/2025 vp), sillä vuoden 2026 alussa toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle ehdotetaan säädettäväksi valtion yhteisen asiakaspalvelun kehittämis- ja yhteensovittamistehtäviä. Valiokunta toteaa, että säästötavoitteiden toteutuminen edellyttää sitä, että Lupa- ja valvontavirastolla on riittävät resurssit tehtäviensä hoitamiseen.

Hallintovaliokunta pitää perusteltuna, että palvelujen saatavuutta kehitetään hallitusohjelman kirjausten mukaisesti erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden ja väestön perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen varmistuen. Valiokunta pitää tärkeänä, että digitaalisten palveluiden ja laitteiden lisääntyessä varmistetaan palveluiden saatavuus ja riittävä tuki myös heille, joille digitaalisten ratkaisujen käyttäminen on vaikeampaa. Hallintovaliokunta on jo aiemmin tähdentänyt, että voimakkaasti lisääntyneiden sähköisten palvelujen rinnalla on säilytettävä riittävä mahdollisuus käyntiasiointiin valtion viranomaisten toimipisteissä. Eri asiakasryhmillä on hyvin erilaisia palvelutarpeita, ja on tärkeää huolehtia siitä, että tosiasialliset mahdollisuudet myös käyntiasiointiin turvataan. Kaikkia viranomaisten toimintoja ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan toteuttaa sähköisinä palveluina (HaVM 11/2021 vp — HE 62/2021 vp).

Suomi siirtyy hallitusohjelman mukaan asteittain digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen viranomaisasiointikanavana. Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen valtakunnallista suunnitelmaa 2024—2027 koskevan valtioneuvoston päätöksen (VM/2024/45) mukaan lähtökohtana on, että valtionhallinnon palveluita annetaan monikanavaisesti ensisijaisena palvelukanavana kattavat ja helppokäyttöiset digitaaliset palvelut, joita käyntiasiointi ja puhelinasiointi täydentävät. Valtion käyntiasiointia kootaan mainitun suunnitelman mukaan yhteisiin palvelupisteisiin siten, että vuoteen 2030 mennessä väestöllä on pääsääntöisesti enintään tunnin etäisyys yhteisiin palvelupisteisiin tieverkkoa pitkin. Suomessa toimii tällä hetkellä seitsemän yhteistä asiakaspalvelupistettä (Suomi-piste), joissa tavoitellaan valtion yhteistä palveluvalikoimaa ja yhteisen mallin mukaista palvelua.

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

Hallintovaliokunta on hiljattain antanut asiakokonaisuuteen liittyen mietinnön lakimuutoksista, joilla Digi- ja väestötietoviraston kansalaisille tarjoaman tuen painopiste siirtyy digitaalisten palvelujen käytön tuen ja neuvonnan tehtäviin (HaVM 21/2025 vp). Eduskunnan käsiteltävänä on myös hallituksen esitys sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 124/2025 vp). Hallintovaliokunta pitää perusteltuna, että lähtökohtana valtionhallinnon palveluissa ovat edellä todetuin tavoin kattavat sähköiset asiointipalvelut. Samalla on tärkeää huolehtia siitä, että digitukea ja muita asiointikanavia on saatavilla riittävästi.

Hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä tästä mietinnöstä ilmenevin huomioin ja muutosehdotuksin. Valiokunta toteaa, ettei ehdotetulla sääntelyllä ole vaikutusta kielellisten oikeuksien toteutumiseen.

Viranomaisten osallistumisvelvollisuus

Toimivaltaiset viranomaiset antavat yhteisissä asiakaspalvelupisteissä tällä hetkellä omaan toimialaansa kuuluvaa asiakaspalvelua. Yhteisissä asiakaspalvelupisteissä on myös palveluneuvojia, jotka antavat neuvontaa, ottavat vastaan asiakkaiden viranomaille tarkoittamia asiakirjoja ja tukevat asiakkaita palvelukanavien, kuten digi- ja puhelinpalvelujen, käytössä kaikkien yhteiseen asiakaspalveluun osallistuvien viranomaisten asioissa. Yhteinen asiakaspalvelu perustuu yhteispalvelulakiin (laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta, 223/2007) ja sen nojalla tehtyihin yhteispalvelusopimuksiin.

Yhteisten asiakaspalvelupisteiden palveluvalikoiman riittävä yhdenmukaisuus pyritään varmistamaan säätämällä tietyille valtion viranomaisille velvollisuus osallistua yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin. Näitä viranomaisia ovat esityksen liitteenä olevan valtioneuvoston asetusluonnoksen mukaan samat viranomaiset, jotka osallistuvat nyt palvelu- ja toimitilaverkon uudistamishankkeeseen: Lupa- ja valvontavirasto, Digi- ja väestötietovirasto, elinvoimakeskukset, Maahanmuuttovirasto, Maanmittauslaitos, Oikeuspalveluvirasto, poliisin lupahallinto (ei aseluvat), Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistot, Ulosottolaitos ja Verohallinto. Viranomaisten osallistuminen on ehdotuksen mukaan mahdollista järjestää sijoittamalla viranomaisen omaa henkilöstöä asiakaspalvelupisteeseen tai etäpalveluna yhteisen etäpalveluratkaisun välityksellä.

Osallistumisvelvollisuus tarkoittaa myös velvollisuutta osallistua yhteisen asiakaspalvelun kustannuksiin. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin riski siitä, että osallistumisvelvollisten viranomaisten kustannukset saattava nousta nykytilanteeseen verrattuna. Valiokunta toteaa, että virastot toteuttavat parhaillaan tuottavuusohjelman mukaisia säästöjä, mikä tulee ottaa uudistuksen toimeenpanossa huomioon. Valiokunta pitää perusteltuna, että osallistumisvelvollisuudesta voidaan laissa säädetyin edellytyksin myös poiketa.

Yhteisessä asiakaspalvelupisteessä annetaan ehdotetun sääntelyn mukaan ainakin hallintolain mukaista neuvontaa, mutta viranomainen voi antaa siinä muutakin asiakaspalvelua. Lisäksi asiakaspalvelupisteessä on tarjottava yhteistä asiakaspalvelua, jolla tarkoitetaan yhteispalvelulain 6 §:n 1 momentin 1—8 kohdan mukaisten asiakaspalvelutehtävien hoitamista, kuten asiakkaan henkilöllisyyden toteaminen ja varmentaminen sekä asiakirjojen vastaan

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

ottaminen ja luovuttaminen. Tarkoituksena on, ettei yhteisistä asiakaspalvelupisteistä tule itsepalvelupisteitä, vaan niissä on palveluneuvoja, jotka hoitavat mainittuja avustavia asiakaspalvelutehtäviä.

Valiokunta toteaa, että laissa ei määritellä tarkemmin yhteisten asiakaspalvelupisteiden määrää ja niiden sijoittelua. Tämä mahdollistaa riittävän joustavuuden niitä koskevassa päätöksenteossa. Myös esimerkiksi kunta voi hoitaa yhteispalvelusopimuksella valtion viranomaisten puolesta yhteisiä asiakaspalvelutehtäviä, mikä mahdollistaa palvelun riittävän hajauttamisen ja kohtuullisen saavutettavuuden. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistus kyetään toteuttamaan niin, ettei digiasioinnin lisääntymisen myötä saatuja hyötyjä menetetä.

Henkilötietojen ja salassa pidettävien tietojen käsittely

Yhteisessä asiakaspalvelupisteessä toimivat eri viranomaiset ja niiden henkilöstö käsittelevät ehdotetun palvelulain 2 d §:n 1 momentin mukaan kukin henkilötietoja ja salassa pidettäviä tietoja siten kuin asiassa toimivaltaista viranomaista koskevassa sääntelyssä edellytetään. Sääntely selventää välttämättömällä tavalla tietosuojaa ja salassapitoa koskevan sääntelyn soveltamista tilanteessa, jossa eri viranomaisten tietoja käsitellään näiden viranomaisten yhteistoiminnassa.

Yhteisiä asiakaspalvelutehtäviä hoitavan viranomaisen palveluksessa ja palveluntuottajan palveluksessa olevat voivat ehdotetun 2 d §:n 2 momentin mukaan käsitellä henkilötietoja ja salassa pidettäviä tietoja vain asiakkaan suostumuksella. Tällainen suostumus mahdollistaa sen, että palveluneuvoja voi neuvoja antaessaan samalla nähdä vahvaa tunnistautumista käyttäen palveluun kirjautuneen henkilön tietoja. Nämä voivat olla henkilötietoja ja tyypillisesti esimerkiksi asiakkaan hakemusta koskevia tietoja. Suostumusedellytys rajoittuu näin ollen vain neuvonnan käytännön toteuttamisessa tarvittaviin tietoihin, mitä voidaan pitää asianmukaisena.

Yhteispalvelutehtävien ulkoistaminen

Yhteispalvelulain tarkoittamat yhteispalvelutehtävät voidaan ehdotetun 2 e §:n mukaan toteuttaa joko viranomaisten yhteispalveluna tai hankkimalla tällainen asiakaspalvelu yksityiseltä palveluntuottajalta. Tällaista palvelua on myös mahdollista tilata Lupa- ja valvontavirastolta. Jos palvelu hankitaan yksityiseltä palveluntuottajalta, sille asetettavat vaatimukset edellyttävät säännösehdoituksen mukaan luotettavuutta ja asiantuntemusta sekä asianmukaisia taloudellisia ja toiminnallisia valmiuksia. Ulkoistaminen voi käytännössä olla perusteltua palvelun tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla. Valiokunta pitää tehtävien ulkoistamisen edellytysten määrittelyä asianmukaisena.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta

2 c §. Osallistumisvelvollisen viranomaisen asiakaspalvelu ja yhteinen asiakaspalvelu.

Valiokunta on tehnyt teknisiä korjauksia pykälän 2 momenttiin.

2 e §. Yhteisten asiakaspalvelutehtävien antaminen yksityiselle palveluntuottajalle.

Valiokunta on tehnyt teknisen korjauksen pykälän 1 momenttiin.

3 a §. Valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmä. Ehdotetussa pykälässä tarkoitettu osallistumisvelvollisista viranomaisista koostuva ohjausryhmä päättää muun ohella yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin liittyvistä kustannustenjakomalleista ja näitä koskevista olennaisista muutoksista. Saadun selvityksen mukaan tarkoituksena on, että ohjausryhmä päättää yhteisen asiakaspalvelun eli avustavia asiakaspalvelutehtäviä hoitavan henkilöstön (palveluneuvojat) kustannusten jakamisesta osallistumisvelvollisten viranomaisten kesken. Ohjausryhmä ei päättää esimerkiksi vuokra- tai muiden kustannusten jakamisesta yhteiskäyttöisissä toimisto- ja asiakaspalvelutiloissa toimivien viranomaisten kesken, vaan tilakustannukset ja niihin välittömästi liittyvien muiden palvelujen kustannukset jaetaan Senaatti-kiinteistöjen kehittämän mallin mukaisesti.

Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin 2 kohdan sanamuotoa täsmennettäväksi niin, että siinä säädetään ohjausryhmän tehtäväksi yhteisen asiakaspalvelun kustannustenjakomalleista ja näitä koskevista olennaisista muutoksista päättäminen. Valiokunta toteaa, että ohjausryhmän toimivalta koskee ainoastaan yhteisen asiakaspalvelun kustannusten jakamista osallistumisvelvollisten valtion viranomaisten kesken. Ohjausryhmä ei päättää yksipuolisesti kustannusten jakautumisesta osallistumisvelvollisten viranomaisten ja muiden valtion viranomaisten kesken tai valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden kesken silloin, kun yhteisessä asiakaspalvelupisteessä toimii muitakin kuin osallistumisvelvollisia viranomaisia. Näissä tilanteissa yhteispalvelusta aiheutuvista kustannuksista maksettavista korvauksista sovitaan yhteispalvelusopimuksessa.

3 b §. Lupa- ja valvontaviraston tehtävät. Valiokunta on tehnyt teknisiä korjauksia pykälän 1 momentin 1 kohtaan ja 2 momenttiin.

3 c §. Lupa- ja valvontaviraston, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin ja Senaatti-kiinteistöt liikelaitoksen yhteistyö. Valiokunta on tehnyt teknisiä korjauksia pykälän otsikkoon sekä 1 ja 2 momenttiin.

4 §. Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittumisen yhteistyöryhmä. (Uusi)

Pykälää ei ehdoteta hallituksen esityksessä muutettavaksi. Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittumisen yhteistyöryhmässä ovat edustettuina ministeriöt, Kansaneläkelaitos ja

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

Suomen kuntaliitto sekä sellaiset valtion viranomaiset ja valtion liikelaitokset, joilla on laaja toimipaikkaverkosto tai jotka hoitavat laajasti asiakaspalvelutehtäviä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on pidetty tärkeänä, että yhteistyöryhmässä on jatkossa myös hyvinvointialueiden edustaja. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia täydennettäväksi niin, että yhteistyöryhmässä on säännöksessä nykyisin mainittujen tahojen lisäksi hyvinvointialueiden edustaja. Myös johtolausetta on muutoksen johdosta tarkistettava.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Valtiovarainministeriön tekemät yhteistä asiakaspalvelutoimintaa ja sen kehittämistä koskevat sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät ehdotetun voimaantulosäännöksen mukaan lain tullessa voimaan Lupa- ja valvontavirastolle. Saadun selvityksen mukaan valtiovarainministeriö pilotoi parhaillaan valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä annettavan etäpalvelun yhteiskäyttöistä ratkaisua. Pilotoinnista tehdyn sopimuksen voimassaolo päättyy vuoden 2026 helmikuun lopussa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on tarkoituksenmukaista, että valtiovarainministeriö toimii etäpalveluratkaisun palveluntuottajan sopimuskumppanina pilotointisopimuksen voimassaolon päättymiseen saakka. Valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännöksen 5 momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan yhteiskäyttöistä etäpalveluratkaisua koskeva sopimus ja sitoumukset sekä etäpalveluratkaisusta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Lupa- ja valvontavirastolle 1 päivästä maaliskuuta 2026 alkaen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 122/2025 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 122/2025 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain (728/2021) 3 §:n 1 momentti ja 4 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 892/2022, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi, lakiin uusi 2 a — 2 g ja 3 a — 3 c § sekä 5 d §:ään, sellaisena kuin se on laissa 892/2022, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Lisäksi säädetään valtion yhteisestä asiakaspalvelutoiminnasta. Valtion yhteisellä asiakaspalvelutoiminnalla tarkoitetaan viranomaisyhteistyössä järjestettyä valtion yhteisen mallin mukaista asiakaspalvelua valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä sekä toiminnan suunnittelun, toimeenpanon, seurannan ja ohjauksen järjestämistä.

2 a §

Yhteinen asiakaspalvelupiste

Yhteisellä asiakaspalvelupisteellä tarkoitetaan julkisen hallinnon viranomaisten yhteisessä käytössä olevaa toimitilaa, jossa annetaan tässä laissa tarkoitetulla tavalla valtion yhteisen mallin mukaista asiakaspalvelua valtion viranomaisten asioissa.

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

2 b §

Viranomaisen velvollisuus osallistua yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin

Valtion viranomaisten on osallistuttava valtion yhteiseen asiakaspalvelutoimintaan 2 c §:ssä säädetyllä tavalla, jos niiden

- 1) palvelut ovat merkityksellisiä perusoikeuksien toteutumisen kannalta; tai
- 2) palveluissa tai osassa niitä on merkittävästi tai jatkuvasti käyntiasiointia taikka käyntiasiointi viranomaisen palveluissa on asiakkaille tai osalle asiakkaista välttämätöntä.

Viranomaisella on velvollisuus osallistua yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin riippumatta siitä, mitä viranomaisen toimipaikkaverkostosta muualla säädetään tai määrätään. Viranomaisen velvollisuus alkaa kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun jäljempänä 3 a §:ssä tarkoitettu ohjausryhmä on hyväksynyt päätöksen asiakaspalvelupisteen sijoittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä viranomaisista, joita edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää tarkemmin niistä viranomaisen palveluista, joita edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee.

2 c §

Osallistumisvelvollisen viranomaisen asiakaspalvelu ja yhteinen asiakaspalvelu

Edellä 2 b §:ssä tarkoitetun osallistumisvelvollisen viranomaisen on tarjottava yhteisissä asiakaspalvelupisteissä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä tarkoitettua neuvontaa henkilökohtaisena asiakaspalveluna. Viranomainen voi tarjota neuvontaa yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen sijoittamansa henkilöstön antamana tai etäpalveluna yhteiskäyttöisen etäpalveluratkaisun välityksellä muusta toimipaikastaan käsin ottaen huomioon, mitä palvelusta muualla säädetään. Lisäksi viranomainen voi antaa yhteisessä asiakaspalvelupisteessä muuta asiakaspalveluaan.

Yhteisissä asiakaspalvelupisteissä on lisäksi tarjottava yhteistä asiakaspalvelua. Yhteisellä asiakaspalvelulla tarkoitetaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007), **jäljempänä yhteispalvelulaki**, 6 §:n 1 momentin 1–8 kohdan mukaisten asiakaspalvelutehtävien hoitamista ~~viranomaisten~~ yhteispalvelulain mukaisen viranomaisten välisen yhteispalvelusopimuksen nojalla tai Lupa- ja valvontaviraston tuottamana palveluna. Osallistumisvelvollisten viranomaisten on hoidettava yhteisenä asiakaspalveluna ainakin yhteispalvelulain 6 §:n 1 momentin 1–5 ja 7 kohdan mukaiset asiakaspalvelutehtävät lukuun ottamatta 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua poliisille toimitettavien löytötavaroiden vastaanottamista.

Yhteisen asiakaspalvelun kustannukset jaetaan valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmässä päätettävällä tavalla osallistumisvelvollisten viranomaisten kesken. Lupa- ja valvontavirasto laskuttaa yhteisestä asiakaspalvelusta niitä viranomaisia, joiden palveluissa yhteistä asiakaspalvelua annetaan.

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

2 d §

Henkilötietojen ja salassa pidettävien tietojen käsittely yhteisessä asiakaspalvelupisteessä

Yhteisessä asiakaspalvelupisteessä toimivat eri viranomaiset ja niiden henkilöstö käsittelevät kukin henkilötietoja ja salassa pidettäviä tietoja siten kuin asiassa toimivaltaista viranomaista koskevassa sääntelyssä edellytetään.

Yhteisiä asiakaspalvelutehtäviä hoitavan viranomaisen palveluksessa ja palveluntuottajan palveluksessa oleva voivat käsitellä henkilötietoja ja salassa pidettäviä tietoja vain asiakkaan suostumuksella.

2 e §

Yhteisten asiakaspalvelutehtävien antaminen yksityiselle palveluntuottajalle

Yhteispalvelulain 6 §:n 1 momentin kohdissa 1–8 tarkoitetut tehtävät voidaan toteuttaa yhteispalveluna tai hankkimalla asiakaspalvelu yksityiseltä palveluntuottajalta. Edellä 2 b §:ssä tarkoitettu osallistumisvelvollinen ja muu yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen osallistuva viranomainen voi tehdä yhteispalvelusopimuksen edellä 2 c §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisen asiakaspalvelun tuottamiseksi tai tilata Lupa- ja valvontaviraston tuottamaa yhteistä asiakaspalvelua. Lupa- ja valvontavirasto voi tuottaa yhteistä **asiakaspalvelua** omana työnään tai ostopalveluna.

Palveluntuottajan on oltava luotettava ja asiantunteva. Palveluntuottajalla on oltava tehtävän asianmukaisen hoitamisen edellyttämät taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet. Palveluntuottajan on huolehdittava asianmukaisesti tietosuojasta ja tietoturvasta. Palveluntuottaja voi käyttää alihankkijaa. Palveluntuottajan alihankkijan tulee osaltaan täyttää palveluntuottajalta edellytetyt vaatimukset. Palveluntuottaja vastaa alihankintana teettämästään palvelusta. Alihankkijan tulee olla Lupa- ja valvontaviraston hyväksymä. Lupa- ja valvontavirasto valvoo palveluntuottajan ja alihankkijan toimintaa.

Palveluntuottajan ja sen alihankkijan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä laissa tarkoitettua tehtävää. Palveluntuottajan ja sen alihankkijan vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

2 f §

Valtion yhteisen asiakaspalvelun malli

Yhteisissä asiakaspalvelupisteissä annetaan valtion yhteisen mallin mukaista asiakaspalvelua. Malli voi sisältää:

- 1) yhteisten asiakaspalvelutehtävien hoitamisen toimintamallin ja mallin yhteisten asiakaspalvelutehtävien ja viranomaisen antaman muun palvelun yhteensovittamisesta yhteisissä asiakaspalvelupisteissä;
- 2) mallisopimuksia valtion yhteistä asiakaspalvelua koskevien yhteispalvelusopimusten ja hankintasopimusten tekemiseksi;
- 3) yhteisten asiakaspalvelupisteiden yhteisiä tilaratkaisuja ja muita teknisiä ratkaisuja;

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

- 4) yhteisten asiakaspalvelupisteiden aukioloaikojen malliratkaisuja;
 - 5) yhteisten asiakaspalvelupisteiden visuaalisen ilmeen ja muita tunnettuutta edistäviä ratkaisuja;
 - 6) muita yhteisten asiakaspalvelupisteiden yhtenäistä toimintaa edistäviä ratkaisuja.
- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mallista.

2 g §

Asiakirjan vastaanottaminen ja tiedoksi antaminen sekä löytötavara yksityisen palveluntuottajan hoitaessa asiakaspalvelutehtäviä

Asiakirja, joka on toimitettu määräajassa 2 e §:ssä tarkoitetulle yksityiselle palveluntuottajalle yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen, katsotaan saapuneeksi määräajassa toimivaltaiseen viranomaiseen. Asiakirja, joka on annettu tiedoksi yksityisen palveluntuottajan välityksellä palvelun käyttäjälle yhteisessä asiakaspalvelupisteessä, katsotaan tiedoksiannetuksi hallintolaissa säädetyllä tavalla.

Löytötavara, joka on toimitettu yksityiselle palveluntuottajalle yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen, katsotaan toimitetuksi poliisille siten, kuin löytötavaralaisissa (778/1988) säädetään.

3 §

Valtakunnallinen suunnitelma

Valtioneuvosto laatii toimikautensa ajaksi suunnitelman 2 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelma perustuu hallinnonalarajat ylittävälle kokonaiskuvalle valtion palveluiden tarpeen ja saatavuuden sekä yksiköiden ja toimintojen sijoittumisen tilasta. Suunnitelma sisältää valtion yhteisiä asiakaspalvelupisteitä koskevia ja muita valtionhallinnon yhteisiä tai hallinnonalakohtaisia strategisen tason linjauksia yksiköiden ja toimintojen sijoittamiselle sekä strategisia kehittämistavoitteita palveluiden saatavuudelle ja toiminnan tuloksellisuudelle. Suunnitelma sisältää arvion toimintaympäristön kehittymisestä suunnitelman laadintaa seuraavan vähintään kahdeksan vuoden aikana. Suunnitelmaan on sisällytettävä tieto 2 §:ssä säädettyjen tavoitteiden kannalta erityisen merkityksellisestä uuden yksikön tai toiminnon perustamisesta tai lakkauttamisesta sekä merkittävimmistä palveluiden saatavuutta muuttavista hankkeista. Suunnitelmassa voi olla valtakunnallisia tai alueellisia painotuksia.

— — — — —

3 a §

Valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmä

Valtion yhteisellä asiakaspalvelutoiminnalla on ohjausryhmä, jonka valtioneuvosto asettaa neljäksi vuodeksi. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Lupa- ja valvontaviraston edustaja. Ohjausryhmässä ovat edustettuina edellä 2 b §:ssä tarkoitetut osallistumisvelvolliset valtion viranomaiset.

Ohjausryhmä

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

1) päättää yhteisen asiakaspalvelun mallista ja yhteisten asiakaspalvelupisteiden sijoittamisesta sekä näitä koskevista olennaisista muutoksista;

2) päättää yhteisen asiakaspalvelun kustannustenjakomalleista ja näitä koskevista olennaisista muutoksista;

3) hyväksyy yhteispalvelulain 6 §:n 1 momentin 1–8 kohdan mukaisten yhteisten asiakaspalvelutehtävien hoidon tuottamista, laadun määrittämistä ja valvontaa koskevat linjaukset;

4) voi valtuuttaa Lupa- valvontaviraston hankkimaan edellä 2 b §:ssä tarkoitettujen viranomaisten lukuun yhteispalvelulain 6 §:n 1 momentin 1–8 kohdan mukaisten yhteisten asiakaspalvelutehtävien hoidon;

5) voi myöntää osallistumisvelvolliselle viranomaiselle asiakaspalvelupistekohtaisen poikkeuksen osallistumisvelvollisuudesta, jos poikkeamista hakevan viranomaisen asiointipaikka sijaitsee riittävän lähellä yhteistä asiakaspalvelupistettä ja on esteetön eikä palvelujen tarjoaminen yhteisessä asiakaspalvelupisteessä ole kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaista tai jos yhteisessä asiakaspalvelupisteessä ei ole asiointia viranomaisen asioissa tai asiointi on loppunut tai erittäin vähäistä;

6) voi tehdä esityksen jäljempänä 4 §:ssä tarkoitettulle yhteistyöryhmälle yhteisiä asiakaspalvelupisteitä koskeviksi tavoitteiksi ja tavoitteiden muuttamiseksi valtakunnallisessa suunnitelmassa;

7) seuraa yhteisen asiakaspalvelun toimeenpanoa; ja

8) hyväksyy valtion yhteistä asiakaspalvelua koskevat keskeiset suunnitelmat ja raportit.

Ohjausryhmä tekee päätöksensä edellä 3 §:ssä tarkoitetun suunnitelman linjausten mukaisesti ja yksimielisesti. Jos yksimielisyyteen ei päästä, asiaa tulee käsitellä 4 §:ssä tarkoitetussa yhteistyöryhmässä. Jos asiassa ei saavuteta yksimielisyyttä, valtiovarainministeriö ratkaisee asian.

Ohjausryhmässä käsiteltävät asiat valmistellaan valmisteluryhmissä, jotka asettaa Lupa- ja valvontavirasto.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ohjausryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja asian käsittelystä ohjausryhmässä.

3 b §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto

1) suunnittelee ja kehittää valtion yhteisen asiakaspalvelun mallia ja yhteisten asiakaspalvelupisteiden sijoittamista yhteistyössä yhteisissä asiakaspalvelupisteissä toimivien viranomaisten sekä Senaatti-kiinteistöt-liikelaitoksen ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin kanssa;

2) sovittaa yhteen osallistumisvelvollisten ja muiden yhteisissä asiakaspalvelupisteessä toimivien viranomaisten välistä yhteistyötä

3) tukee ja ohjaa yhteisiä asiakaspalvelupisteitä yhteisen mallin mukaisessa toiminnassa;

4) ylläpitää tilannekuvaa ja tuottaa seurantatietoa palvelutarpeista, valtion yhteisen asiakaspalvelun saatavuudesta ja yhteisistä asiakaspalvelupisteistä;

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

5) ylläpitää ja kehittää edellä 2 c §:n 1 momentissa tarkoitettua yhteistä etäpalveluratkaisua ja muita yhteisiä tietojärjestelmiä sekä hoitaa valtion yhteisen asiakaspalvelun muut yhteiset tehtävät;

6) edistää valtion asiakaspalvelujen järjestämistä valtion viranomaisten ja muun julkishallinnon yhteistyönä;

7) laatii suunnitelman kansalliskielillä annettavan asiakaspalvelun toteuttamisen varmistamiseksi ja tuottaa tilannekuvan ja seurantatiedon osana tietoa kielellisten oikeuksien toteutumisesta valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä.

Lupa- ja valvontavirasto voi tuottaa yhteisissä asiakaspalvelupisteissä toimiville viranomaisille yhteistä asiakaspalvelua sekä palveluja ja tavaroita, joiden tuottaminen ei kuulu Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin ja Senaatti-kiinteistöt-liikelaitoksen tuottamien tavaroiden tai palvelujen piiriin.

Lupa- ja valvontavirasto kuulee säännöllisesti muita kuin valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmässä olevia julkisen hallinnon viranomaisia, jotka toimivat yhteisissä asiakaspalvelupisteissä ja muita valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ja julkisen hallinnon yhteispalvelun keskeisiä sidosryhmiä.

Lupa- ja valvontaviraston tehtävästä yhteispalvelurekisterin pitäjänä säädetään yhteispalvelulain 8 a §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä valtion yhteisessä asiakaspalvelutoiminnassa ja tahoista, joita Lupa- ja valvontavirasto kuulee sekä kuulemisesta.

3 c §

Lupa- ja valvontaviraston, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin ja Senaatti-kiinteistöt-liikelaitoksen yhteistyö

Lupa- ja valvontavirasto hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä yhteistyössä Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin ja Senaatti-kiinteistöt-liikelaitoksen kanssa.

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori ja Senaatti-kiinteistöt-liikelaitos tuottavat valtion yhteisen asiakaspalvelun tietotekniikka- ja toimitilapalvelut ja osallistuvat valtion yhteisen asiakaspalvelun mallin ja valtion yhteisten asiakaspalvelupisteiden muodostaman verkon kehittämiseen, toimeenpanoon ja seurantaan.

4 § (Uusi)

Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittumisen yhteistyöryhmä

Edellä 3 §:ssä tarkoitetun suunnittelun ja seurannan yhteensovittamisen tueksi valtiovarainministeriö asettaa valtioneuvoston toimikaudeksi Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittumisen yhteistyöryhmän (*yhteistyöryhmä*), jossa ovat edustettuina ministeriöt, Kansaneläkelaitos ja Suomen Kuntaliitto ry sekä sellaiset valtion viranomaiset ja valtion liikelaitokset, joilla on laaja toimipaikkaverkosto tai jotka hoitavat laajasti asiakaspalvelutehtäviä. Yhteistyöryhmässä on lisäksi hyvinvointialueiden edustaja. Yhteistyöryhmä kuulee ainakin maakuntien liittoja, ~~Valtion yhteispalveluiden neuvottelukuntaa~~ ja muita valtion palveluiden ja alueiden kehittämiseksi perustettuja toimielimiä, valtion

Valiokunnan mietintö HaVM 27/2025 vp

kokonaisturvallisuuden ja varautumisen asiantuntijaelimiä sekä valtion henkilöstöä edustavia pääsopijajärjestöjä.

5 d §

Aukioloaikoja koskeva tiedottaminen

Viranomaisilla on edellä 1 momentissa säädettyä velvollisuutta vastaava velvollisuus tiedottaa tehokkaasti asiakaspalveluistaan valtion yhteisissä asiakaspalvelupisteissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 2 b §:ssä tarkoitettu valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettyjen viranomaisten osallistumisvelvollisuus alkaa 1 päivästä helmikuuta 2027.

Tämän lain 3 a §:ää sovelletaan 1 päivästä helmikuuta 2027 alkaen. Ennen 3 a §:n soveltamisen alkamista ohjausryhmän päätettäväksi säädettyt asiat käsitellään valtiovarainministeriön asettaman Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen 2020-luvulla -hankkeen ohjausryhmässä.

Valtiovarainministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa valtiovarainministeriöön tässä laissa säädettyjen tehtävien hoidon kannalta välttämättömät virat, jotka siirtyvät Lupa- ja valvontavirastoon tämän lain tullessa voimaan ja nimittää virkamiehet virkoihin niitä ensimmäisen kerran täytettäessä.

Valtiovarainministeriön tekemät tässä laissa tarkoitettua yhteistä asiakaspalvelutoimintaa ja sen kehittämistä koskevat sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Lupa- ja valvontavirastolle. Edellä 2 c §:n 1 momentissa tarkoitettu yhteiskäyttöistä etäpalveluratkaisua koskeva sopimus sekä siitä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Lupa- ja valvontavirastolle kuitenkin 1 päivänä maaliskuuta 2026.

2.

Laki

julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 247/2017.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 28.11.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Mari Kaunistola kok
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Martin Paasi kok
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Paula Werning sd
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Henri Helo